

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტი
სადოქტორო პროგრამა: გამოყენებითი ეკოლოგია

სოფიკო მათიაშვილი

**ქვემო ქართლის რეგიონის, ბოლნისი- რუსთავის
რადიოეკოლოგიური მონიტორინგი**

კვლევითი პროექტი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: დოქტორი, ლია მაჭავარიანი
დოქტორი, ზაურ ჩანქსელიანი

თბილისი
2025

ქვემო ქართლის რეგიონის, ბოლნისი- რუსთავის რადიოეკოლოგიური მონიტორინგი

ს. მათიაშვილი

ანოტაცია

ნაშომის კვლევითი საკითხი ეხება ქვემო ქართლის ნიადაგების რადიოეკოლოგიურ შეწავლას, კერძოდ რადიონუკლიდებითა და მძიმე მეტალების კუთხით ნიადაგის დაბინძურებას. კერძოდ, რადიონუკლიდები K^{40} , Cs^{137} და Sr^{90} და ტოქსიკური მძიმე ლემენტები (Cu,Zn,Fe,Mn,Ni,Pb). აღებული იქნა ნიადაგების ნიმუშები და გაკეთდა ანალიზები მისი დაბინძურების თვალსაზრისით. გამოყენებული იქნა რამოდენიმე მეთოდოლოგია, ზადის მეთოდით იქნა აღებული ნიმუში 20 სმ სიღრმეზე, ასევე შეფასდა შერეული ნიადაგის ნიმუშები. ტერიტორიის კოორდინატები დატანილი იქნა შესაბამის რუკაზე. გაკეთდა სრული ეკოლოგიური შეფასება არსებული მდგომარეობის. ჩატარებულმა კვლევმა და შედეგებმა აჩვენა, ინფორმაცია ნიადაგის გარემოს ხარისხის შესახებ, ხოლო დაბინძურების ინდექსები, რომლებიც დადგინდა ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიული კვლევის მიხედვით, აჩვენებს რომ აღნიშნული ტერიტორიის დაბინძურება მატულობს რამდენიმე ერთეულით. რაც სეეხება რუსთავის მეტალურგიული კომბინატის ტერიტორიას და მისშემოგარენს, მეტალურგიული კომბინატიდან აღმოსავლეთით დაბინძურების ფონი აღემატება ფონს, პარკის მიმდებარე ტერიტორიაზე, შეგვიძლია პარკის ტერიტორიის დაბინძურების მთავარ წყაროდ, ნაყარი წიდა მივიჩნიოთ. 2021 და 2024 წლების შედეგების შედარებისას იმავე მარშრუტზე 4 წლიანი სხვაობით, ინდექსები შეიცვალა, ეს მაჩვენებლები ნიშნავს, რომ წლების მანძილზე ნიადაგის დაბინძურების ინდექსი კიდევ გაიზრდება. სამეცნიერო კვლევების შედეგად მიღებული დასკვნებით, აღნიშნული ტერიტორია საჭიროებს მუდმივ მონიტორინგს.